

Sygn. akt VIII Gz 206/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:SSO Krzysztof Górski

Sędziowie:SO Agnieszka Woźniak

SO Anna Budzyńska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 roku w Szczecinie,

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z urzędu

dotyczącej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

o wymuszenie obowiązku rejestrowego

na skutek zażalenia A. M. i K. M.

na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 20 maja 2015 r., sygn. akt SZ.XIII Ns-Rej.KRS (...)

w przedmiocie nałożenia grzywny

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO A. Budzyńska SSO K. Górski SSO A. Woźniak

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie SZ.XIII Ns-Rej.KRS (...) Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie wezwał zarząd (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. w osobach J. W., K. M. i A. M. do sprawozdań finansowych spółki za lata 2008 -2012, sprawozdań z działalności spółki w latach 2008 - 2012, uchwał zgromadzenia wspólników o zatwierdzeniu sprawozdań finansowych i podziale zysku lub pokryciu straty za lata 2008 -2012 oraz wniosku o wpisanie do rejestru informacji o złożeniu ww. dokumentów (art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm. i art. 47 w zw. z art. 40 pkt 2-5 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 1203 ze zm.) – w terminie 7 dni pod rygorem nałożenia na każdego z członków zarządu spółki grzywny w kwocie po 1.000 zł.

Odpisy powyższego postanowienia doręczono spółce (...) dnia 10 lutego 2014 r. zaś A. M. i K. M. odpis postanowienia doręczono dnia 30 maja 2014 r. W zakreślonym terminie nie wykonali oni obowiązków wskazanych w postanowieniu z dnia 10 stycznia 2014 r., ani też nie zareagowali w żaden inny sposób.

Postanowieniem z dnia 10 lipca 2014 r. starszy referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie w pkt. I nałożył na J. W., K. M. i A. M. – członków zarządu (...) sp. z o.o. w S. grzywnę w kwocie po 1.000 zł; w pkt. II ponownie wezwał zarząd (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. w osobach J. W., K. M. i A. M. do złożenia sprawozdań finansowych spółki za lata 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, sprawozdań z działalności spółki w latach 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, uchwał zgromadzenia wspólników o zatwierdzeniu sprawozdań finansowych i podziale zysku lub pokryciu straty za lata 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 oraz wniosku o wpisanie do rejestru informacji o złożeniu ww. dokumentów – w terminie 7 dni, pod rygorem ponownego nałożenia na każdego z członków zarządu spółki grzywny w kwocie po 1.000 zł.

A. M. i K. M. wnieśli skargi na postanowienie referendarza sądowego z dnia 10 lipca 2014 r., zaskarżając je w części, co do jego pkt. I i wnosząc jednocześnie o przedłużenie terminu do złożenia sprawozdań finansowych, uchwał zgromadzeń wspólników oraz wniosku, podnosząc, że ich zgromadzenie napotyka na wiele trudności. W uzasadnieniu wskazali, iż w ich ocenie zaskarżone postanowienie jest nieważne, albowiem referendarz sądowy, o ile jest upoważniony do wykonywania czynności w postępowaniu rejestrowym, to nie ma kompetencji do ich wykonywania w innych sprawach pomocniczych, czy nadzorczych, bowiem ustawa go do tego nie upoważnia, a zatem nie mógł nałożyć grzywny na skarżących. Wskazali również, iż z uwagi na trudną sytuację majątkową nie są w stanie uiścić nałożonej kary grzywny w kwocie po 1.000 zł.

Postanowieniem z dnia 20 maja 2015 r., wydanym w przedmiocie skarg wniesionych przez A. M. i K. M. na postanowienie referendarza sądowego z dnia 10 lipca 2014 r., Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie w pkt. I nałożył na J. W., K. M. i A. M. – członków zarządu (...) sp. z o.o. w S. grzywny w kwocie po 1.000 zł; w pkt. II ponownie wezwał zarząd (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. w osobach J. W., K. M. i A. M. do złożenia sprawozdań finansowych spółki za lata 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, sprawozdań z działalności spółki w latach 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, uchwał zgromadzenia wspólników o zatwierdzeniu sprawozdań finansowych i podziale zysku lub pokryciu straty za lata 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 oraz wniosku o wpisanie do rejestru informacji o złożeniu ww. dokumentów – w terminie 7 dni, pod rygorem ponownego nałożenia na każdego z członków zarządu spółki grzywny w kwocie po 2.000 zł.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, iż skarżący nie wykonali wezwania w określonym terminie (ani też po jego upływie) w związku z czym należało nałożyć grzywnę na członków zarządu spółki oraz ponownie wezwać ich do złożenia stosownych dokumentów.

Zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie SZ.XIII Ns-Rej.KRS (...) złożyli A. M. i K. M. zaskarżając je w części co do pkt. I i jednocześnie wnieśli o przedłużenie terminu do złożenia sprawozdań finansowych, uchwał zgromadzeń wspólników oraz wniosku, albowiem zgromadzenie tych dokumentów napotyka na wiele trudności.

W uzasadnieniu skarżący wskazali, że postanowienie Sądu Rejonowego nakładające na nich grzywnę jest, w ich ocenie, nieprawidłowe, albowiem pomimo tego, że są członkami zarządu spółki (...), to w rzeczywistości nigdy nie mieli dostępu do dokumentacji finansowej spółki, gdyż dokumentacją księgową i rachunkową w spółce od samego początku zajmowali się prokurent S. F. i jego teść J. W. i to prawdopodobnie któryś z nich zlecił prowadzenie księgowości Biuru (...) sp. z o.o. w O.. Skarżący nadto podnieśli, iż o fakcie zlecenia prowadzenia księgowości wspomnianej spółce dowiedzieli się dopiero w toku postępowania karnego w sprawie II K 412/14 przeciwko K. M. toczącego się przed Sądem Rejonowym w Stargardzie Szczecińskim. Skarżący wskazali, iż K. M. zwracał się do S. F. i J. W. o wydanie dokumentów. Podnieśli również, iż faktycznie dokumentację posiada R. T. – prezes zarządu (...) sp. z o.o., którego to wezwano dnia 10 grudnia 2014 r. do wydania dokumentów. Wskazali także, iż R. T. nie chciał wydać dokumentacji spółki (...), w związku z czym K. M. złożył do Prokuratury Rejonowej w Stargardzie Szczecińskim zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 276 k.k.

Skarżący wywodzili, że w związku z powyższym nie z własnej winy nie mogli i nadal nie mogą wykonać obowiązku złożenia sprawozdań finansowych spółki. Podnieśli również, iż nie stać ich na zapłacenie nałożonych grzywien, jak również, iż Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę ich sytuacji majątkowej.

Do zażalenia skarżący dołączyli odpis z (...) sp. z o.o. aktualny na dzień 19 czerwca 2015 r., z którego wynika, że R. T. jest prezesem zarządu; wniesione przez K. M. do Prokuratury Rejonowej w Stargardzie Szczecińskim zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 276 k.k. przez R. T., które wpłynęło do prokuratury dnia 20 lutego 2015 r.; odpis wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim w sprawie II K 412/14 skazującego K. M. za czyny z art. 77 pkt 2 w zb. z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz za czyn z art. 77 pkt 2 ustawy o rachunkowości na łączną karę grzywny oraz pismo nadane dnia 17 grudnia 2014 r. do R. T. przez K. M., w którym wzywa go do wydania dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że podstawę prawną postępowania przymuszającego stanowi art. 24 ust 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1142), który stanowi, że w razie stwierdzenia, iż wnioski o wpis do Rejestru lub dokumenty, których złożenie jest obowiązkowe, nie zostały złożone pomimo upływu terminu, sąd rejestrowy wzywa obowiązanych do ich złożenia, wyznaczając dodatkowy 7-dniowy termin, pod rygorem zastosowania grzywny przewidzianej w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego o egzekucji świadczeń niepieniężnych. W razie niewykonania obowiązków w tym terminie, sąd rejestrowy nakłada grzywnę na obowiązanych. Celem postępowania przymuszającego jest więc wyegzekwowanie spełnienia przez przedsiębiorcę obowiązku rejestrowego, a zatem realizacji przez przedsiębiorcę rejestrowego obowiązków nakładanych nań przez ustawę.

Grzywny są jednym ze środków przymuszających, mającym oddziaływać motywująco (wywierać presję) na osoby zobowiązane do wymaganego przez ustawę zachowania (złożenia wniosku lub dokumentów). Zatem nakładanie grzywien następuje, gdy niewykonanie obowiązków wynika z przyczyn subiektywnych (dotyczących zobowiązanego), przy czym za takie należy uważać zarówno świadome unikanie wykonania obowiązków (uchylanie się od wykonania tych obowiązków) jak i ich niewykonanie spowodowane niedołożeniem należytej staranności. Podkreślić też trzeba, że od członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga się w przepisach k.s.h. realizacji jego obowiązków z zachowaniem staranności profesjonalnej (art. 293 § 2 k.s.h.).

Wszczęcie postępowania przymuszającego następuje na skutek wydania przez sąd rejestrowy (niezaskarżalnego) postanowienia wzywającego osoby obowiązane do złożenia dokumentu do spełnienia tego obowiązku, w ustawowym terminie 7 dni, pod rygorem nałożenia grzywny. Nałożenie grzywny może nastąpić tylko wówczas, gdy do osoby zobowiązanej zostało wcześniej wysłane wezwanie, o którym mowa w art. 24 ust 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Skutkiem nałożenia grzywny ma być zatem sankcjonowanie zawinionej bierności osoby zobowiązanej do złożenia dokumentów i wykonanie przez nią obowiązku rejestrowego.

Wezwane osoby są zobowiązane w podanym terminie spełnić obowiązek rejestrowy albo usprawiedliwić jego niespełnienie, poprzez wykazanie istnienia obiektywnych, niezależnych od nich, okoliczności, uniemożliwiających dopełnienie tego obowiązku.

W zakresie usprawiedliwienia niespełnienia obowiązków rejestrowych przyjmuje się, że powinno ono nastąpić na piśmie poprzez wykazanie obiektywnych okoliczności uniemożliwiających złożenie wniosku bądź dokumentów, albo wskazujących np. na odpadnięcie obowiązku. Usprawiedliwienie niespełnienia obowiązków rejestrowych powinno prowadzić do umorzenia postępowania rejestrowego (Łukasz Zamojski, Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym. Komentarz, Warszawa 2009).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że w ocenie Sądu Okręgowego zobowiązani do złożenia dokumentów z zakresu sprawozdawczości (...) spółki (...) – A. M. i K. M., w toku całego postępowania nie wykazali w żaden sposób obiektywnej niemożności spełnienia tego obowiązku.

Za okoliczność powyższą nie może być poczytane powoływane przez skarżących zachowanie prokurenta spółki, mającego odmawiać wydania spółce (zarządowi) dokumentów. Niewątpliwie bowiem dokumenty rozrachunkowe spółki pozostawać powinny w posiadaniu zarządu jako odpowiedzialnego za wykonywanie obowiązków rachunkowo-prawnych w tym za sporządzanie sprawozdań. Jeżeli więc zarząd dokumenty te utraci, powinien niezwłocznie powziąć wszelkie środki prawne w celu odzyskania posiadania. W niniejszej sprawie nie wykazano, by czynności takie były z odpowiednią starannością (zapobiegliwością i sprawnością) przez zarząd podejmowane. Samo zachowanie się prokurenta, jak też członka zarządu J. W. (według twierdzeń skarżących – teścia prokurenta S. F.) - w realiach niniejszej sprawy nie zwalnia zarządu od obowiązków sprawozdawczych, zwłaszcza, że sprawa niniejsza dotyczy obowiązków sprawozdawczych za lata 2008-2012. Nie zwalnia zarządu również okoliczność, iż dokumentacja rozrachunkowa spółki została wydana osobie trzeciej, która, według twierdzeń skarżących, odmawia ich zwrotu.

Sąd Okręgowy, biorąc pod uwagę, iż zarząd w zasadzie w ogóle nie wypełniał obowiązków określonych w art. 69 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz w art. 47 w zw. z art. 40 pkt 2-5 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, a co więcej mając na uwadze upływ czasu, jaki minął od powstania tych obowiązków uznał, iż przy dołożeniu należytej staranności przez zarząd, niewątpliwie, możliwe było w świetle zasad doświadczenia życiowego i logiki powzięcie działań w celu sprawniejszego odzyskania danych od prokurenta, pozostałego członka zarządu, czy też od osoby trzeciej, i na ich podstawie wykonanie obowiązków sprawozdawczych.

Przypomnieć należy w tym miejscu, że skarżący po raz pierwszy zostali wezwani przez Sąd Rejonowy do wypełnienia obowiązków postanowieniem z dnia 10 stycznia 2014 r. doręczonym w dniu 30 maja 2014 r. i wówczas nie zareagowali na wezwanie Sądu, w szczególności nie podjęli wówczas próby usprawiedliwienia niewykonania obowiązku. Co więcej najpóźniej w chwili doręczenia im postanowienia z dnia 10 stycznia 2014 r. powinni byli skarżący podjąć czynności w celu odzyskania dokumentacji. Z materiału zgromadzonego w aktach wynika natomiast, że dopiero dnia 17 grudnia 2014 r. (a zatem po upływie ponad pół roku od odebrania wezwania) podjęli, jak podnoszą w zażaleniu działania zmierzające do odzyskania dokumentacji (wzywając do jej wydania prezesa zarządu spółki (...)), zaś dopiero dnia 20 lutego 2015 r. złożyli w Prokuraturze Rejonowej w Stargardzie Szczecińskim zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez niego przestępstwa z art. 276 k.k.

Po wtóre – nie może zwalniać skarżących z obowiązku terminowego wypełniania obowiązków sprawozdawczych brak dokumentów w spółce, podczas gdy spółka powinna być w dokumentów tych posiadaniu.

Za stan w zakresie dokumentacji w spółce bezsprzecznie bowiem ponosi odpowiedzialność zarząd – a zatem skarżący. Biorąc pod uwagę wywody zażalenia i wskazany wyżej upływ czasu, nie sposób dopatrzeć się jakichkolwiek okoliczności obiektywnych zwalniających zarząd z tej odpowiedzialności w odniesieniu do dokumentacji za lata 2008-2012.

Skarżący nie mogą uchylać się również od obowiązku wynikającego z ustawy twierdzeniem, że nie zarząd, lecz prokurent zajmował się dokumentacją finansową spółki, gdyż to na zarządzie ciążyą określone obowiązki sprawozdawcze, a co więcej członkowie zarządu powinni wykonywać swoje obowiązki z dochowaniem należytej staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności. Nie powinni byli zatem już wcześniej doprowadzić do utraty kontroli nad dokumentacją. Ponadto okoliczności te są obojętne dla istnienia obowiązków za wskazane lata rozrachunkowe, zwłaszcza że spółka nie została rozwiązana i jest ujawniona w KRS. Podkreślić należy także, iż spółka została wpisana do rejestru przedsiębiorców w 2006 r. i od samego niemal początku jej funkcjonowania nie wykonywała ustawowych obowiązków sprawozdawczych.

W rezultacie, w ocenie Sądu Okręgowego, nie można uznać, aby zachodziły przesłanki zwalniające skarżących z dopełnienia obowiązków rejestrowych co uzasadnia kontynuowanie postępowania przymuszającego przez sąd

rejestrów i nałożenie w zaskarżonym postanowieniu grzywny jako środka przymusu. Twierdzenia skarżących co do ich trudnej sytuacji majątkowej nie zostały natomiast w żaden sposób wykazane, w szczególności poprzez przedłożenie dokumentów, które potwierdzałyby podnoszone w tym zakresie okoliczności.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, iż zażalenie jest nieuzasadnione i na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO A. Budzyńska SSO K. Górski SSO A. Woźniak